

คุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้:
การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐานและสมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้
Quality Citizenship Characteristics in Knowledge-Based Economy Society:
Analysis of Basic Learner Competencies and Teacher Competencies in Learning Design

เกียรติสุดา ศรีสุข^{1*}

Kiatsuda Srisuk^{1*}

รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่^{1*}

Associate Professor Dr., Department of Educational Evaluation and Research, Faculty of Education, Chiang Mai University^{1*}

Corresponding author, E-mail: kiatsuda.srisuk@cmu.ac.th^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ แหล่งข้อมูลประกอบด้วย กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียน จำนวน 10 ท่าน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ จำนวน 1,107 คน สำหรับสมรรถนะครูใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,155 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนและครู มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t-test) ระหว่าง 6.17-14.05 และ 7.24-13.83 โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และ 0.98 ตามลำดับ เก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ค่าดัชนี KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนฯ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์เพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (2) ความลุ่มลึกในการบริโภคสินค้าและบริการอย่างชาญฉลาดเพื่อความยั่งยืน (3) ความมุ่งมั่นในการใช้ศักยภาพตนเองและผู้อื่นเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานบนฐานเศรษฐกิจฐานความรู้ (4) สำนึกความเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ยั่งยืน และ (5) ความมั่นใจในการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ 2) องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูฯ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (2) การใช้กรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ในการพัฒนาผู้เรียน และ (3) ความรอบรู้และเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจให้ผู้เรียนเท่าทันโลกแห่งความเป็นจริง องค์ความรู้ที่ค้นพบนี้สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและครูไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ในอนาคต

คำสำคัญ: พลเมืองคุณภาพ, สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้, การวิเคราะห์องค์ประกอบ, สมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐาน, สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were to analyze the indicators of learner competencies at the basic education level and teacher competencies in learning design to develop quality citizens within a knowledge-based economy society. The data sources included 10 experts for content validity verification of learner competency indicators, with a sample of 1,107 individuals for factor analysis. For teacher competencies, 7 experts verified the content validity, and a sample of 1,155 individuals was utilized for factor analysis. The research instruments were 5-level Likert scale questionnaires for both learner and teacher competency indicators, demonstrating item discrimination (t-test) values ranging from 6.17 - 14.05 and 7.24 - 13.83, with reliability coefficients of 0.96 and 0.98, respectively. Data collection was conducted between January and February 2023. Statistical analyses included Pearson's correlation coefficient, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) measure, and Exploratory Factor Analysis (EFA).

The results revealed that:

1. Learner competency indicators consisted of five factors: (1) Economic Literacy for Sustainable Living, (2) Depth of Wisdom in Smart Consumption of Goods and Services for Sustainability, (3) Commitment to Utilizing Personal and Peer Potential for Work Process Development in a Knowledge-Based Economy, (4) Citizenship Consciousness for a Sustainable Knowledge-Based Economy, and (5) Confidence in Using a Knowledge-Based Economy to Enhance Community Economy and National Gross Domestic Product (GDP).

2. Teacher competency indicators consisted of three factors: (1) Learning Design and Learner Development for Quality Citizenship in a Knowledge-Based Economy Society, (2) Utilizing a Growth Mindset for Learner Development, and (3) Proficiency in Integrating and Linking Economics Principles to Enable Learners to Keep Pace with the Real World. This newfound knowledge serves as a strategic policy framework and practical guideline for enhancing the quality of Thai learners and teachers to meet the future demands of a knowledge-based economy society.

KEYWORDS: Quality Citizenship, Knowledge-based Economy Society, Factor Analysis, Basic Learner Competencies, Teacher Competencies in Learning Design

บทนำ

สำนักงานบัณฑิตยสภา (2562) ได้ให้ความหมายพลเมืองคุณภาพ ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่ดีในด้านเศรษฐกิจและสังคม มีลักษณะที่แสดงถึง ความฉลาดรู้ทางสังคม ความฉลาดรู้การเงิน ความฉลาดรู้เศรษฐกิจ และความฉลาดรู้ทางการบริโภค โดยสามารถใช้ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ความตระหนักรู้ ทักษะทางสังคม และเศรษฐกิจในการสร้างสรรค์ความคิดใหม่สู่การปฏิบัติจริง สำหรับเศรษฐกิจฐานความรู้ ใช้คำในภาษาอังกฤษว่า Knowledge-Based Economy (พจนานุกรมลองดู, 31 สิงหาคม 2566) จากการศึกษาความหมายของคำว่า

เศรษฐกิจฐานความรู้จากที่ Drucker (1993) นิยามที่เข้าใจง่าย ๆ ว่า เศรษฐกิจฐานความรู้เป็นการใช้ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจ หากนำสองคำนี้มารวมกันสรุปได้ว่า “พลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้” หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะเป็นผู้มีความฉลาดรู้ทางสังคม ทางการเงิน ทางเศรษฐกิจ และทางการบริโภค และสามารถนำสิ่งเหล่านั้นสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจได้

จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2561) ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันพบว่า มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ การต่อยอดอดีต การปรับปรุงปัจจุบัน และการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต เป็นการเพิ่มศักยภาพของคนไทยในการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด โดยมีรายละเอียดของสิ่งที่ควรมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเกษตรสร้างมูลค่า ด้านอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ด้านโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทย เชื่อมโลก ด้านสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว และด้านพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) กล่าวว่า ปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ คือ กลยุทธ์การแข่งขัน รูปแบบการบริโภค และภูมิศาสตร์นวัตกรรมของโลก กาญจนา รอดแก้ว และคณะ (2563) ให้มุมมองอีกมิติหนึ่งถึงปัจจัยที่ทำให้ต้องมีการพัฒนาระบบฐานเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน คือ สภาพแวดล้อมภายนอกของชุมชน ปัจจัยภายในชุมชน กระบวนการด้านการดำเนินงาน และผลผลิตที่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกและชุมชนในการเตรียมพลเมืองสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ศิริรัตน์ จำปีเรือง และอมรรัตน์ วัฒนาร (2553) และปทุมรัตน์ จงคณูหาญ และคณะ (2548) เห็นว่า ควรมีการพัฒนาคนให้เกิดความรู้ด้านต่าง ๆ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลกปัจจุบัน และสามารถดำรงชีวิตในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งในการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญคือ การเตรียมคนไทยสู่การเป็นพลเมืองแห่งสังคมข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ การพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองในสังคมแห่งการเรียนรู้ ปรับระบบกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีการบูรณาการระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม เพื่อสังเคราะห์เป็นนวัตกรรมด้านต่าง ๆ ออกแบบหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาคนในเชิงของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ด้านเทคโนโลยีและปรับการเรียนให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการออกแบบให้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาการให้ความสำคัญของการสร้างพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ พบว่าประเทศนอร์เวย์ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองที่ชัดเจน คือ การมุ่งหวังให้ประชาชน และเยาวชนมีคุณลักษณะของความกระตือรือร้น (Active) ความยึดมั่นผูกพัน (Engaged) และการปรับตัวเข้ากับสังคม (Socially Oriented) (Borhung, 2010 อ้างถึงใน เลิศพร อุดมพงษ์, 2558) ประเทศสวีเดน ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เช่นกัน มีการระบุอย่างชัดเจนว่า “การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับและพัฒนาความรู้และค่านิยมอันดี และควรจะสอนให้รู้และปลูกฝังการเคารพในสิทธิมนุษยชนและค่านิยมพื้นฐานของประชาธิปไตยที่เป็นรากฐานของสังคมแบบสวีเดน ในประเทศญี่ปุ่น มีการสนับสนุนความเป็นอิสระทางสังคม มีความกระตือรือร้นในฐานะสมาชิกของสังคม เปิดทางความคิดในประเด็นต่าง ๆ ทางสังคม มีจิตสาธารณะ มีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและศีลธรรม มีความยึดมั่นผูกพันต่อชุมชนท้องถิ่นและสาธารณรัฐเกาหลี มีการจัดการศึกษามุ่งอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ มีการกำหนดค่านิยม/สิ่งดีงามพื้นฐานที่เป็น

องค์ประกอบของชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ การใช้ชีวิตส่วนตัว การใช้ชีวิตร่วมกันในครอบครัว เพื่อนบ้าน และโรงเรียน การใช้ชีวิตในสังคม และการใช้ชีวิตในระดับชาติและนานาชาติ

จากความหมายและสำคัญของพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ จากแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาของประเทศไทยที่มีเป้าหมายในการที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สู่มาตรฐานโลก จากการศึกษาให้ความสำคัญของการสร้างพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาของประเทศ ตลอดจนแนวทางการสร้างพลเมืองในประเทศต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ จะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมบ่งชี้ ให้ผู้สนใจนำสมรรถนะดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนการออกแบบหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียนและหลักสูตรในการพัฒนาครู ซึ่งจะนำไปสู่จัดการศึกษาเพื่อการบรรลุผลตามแผนการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นการศึกษาถึงลักษณะของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่แสดงให้เห็นว่า เป็นผู้มีความฉลาดรู้ทางสังคม ทางการเงิน ทางเศรษฐกิจ และทางการบริโภค และสามารถใช้จ่ายเงินเหล่านั้นให้มองเห็นและออกแบบเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจได้ ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้เหล่านี้ได้มาโดยการทบทวนวรรณกรรม นำไปผ่านการพิจารณากับผู้เชี่ยวชาญ นำไปรวบรวมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปทำการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ทำการจัดกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มพฤติกรรมบ่งชี้ใหม่ ซึ่งประกอบด้วย

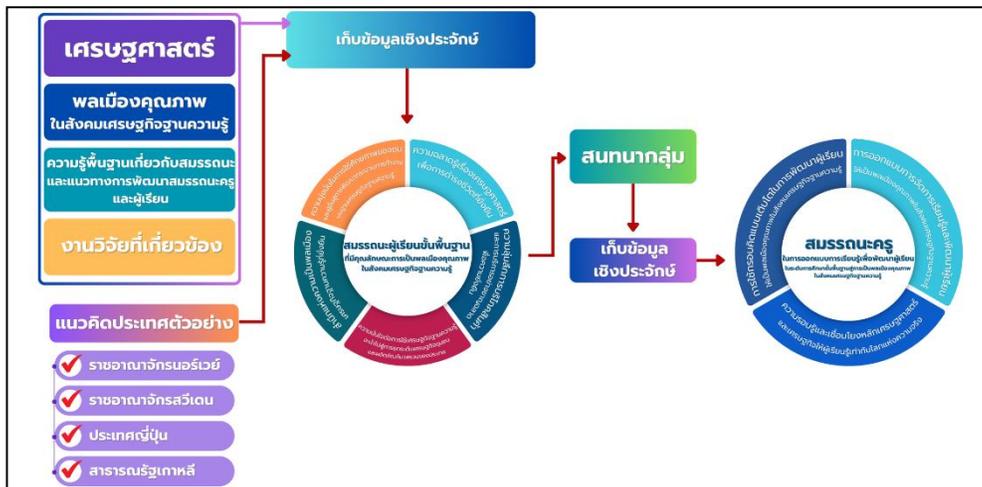
- 1.1 ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์เพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน
- 1.2 ความรู้เรื่องการบริโภคสินค้าและบริการอย่างชาญฉลาดเพื่อความยั่งยืน
- 1.3 ความมุ่งมั่นในการใช้ศักยภาพของตนและผู้อื่นสู่การพัฒนากระบวนการทำงานบนฐานเศรษฐกิจฐานความรู้
- 1.4 สำนึกแห่งความเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ยั่งยืน
- 1.5 ความมั่นใจต่อการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้จะนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครู ในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่การเป็นพลเมืองคุณภาพ ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นการศึกษาถึงลักษณะของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่แสดงให้เห็นว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนขั้นพื้นฐานเกิดคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้ ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้เหล่านี้ได้มาโดยการนำพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ไปสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ ว่าหากต้องการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ครูผู้สอนควรมีลักษณะเป็นอย่างไร จากนั้นได้นำพฤติกรรมเหล่านี้ไปรวบรวมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีการนำไปทำการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลก่อนที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และทำการจัดกลุ่ม ตั้งชื่อพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครู ซึ่งประกอบด้วย

- 2.1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้
- 2.2 การใช้กรอบคิดแบบเติบโตในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้
- 2.3 ความรอบรู้และเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจให้ผู้เรียนรู้เท่าทันโลกแห่งความจริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบการ นักธุรกิจ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ครูในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักศึกษาระดับอุดมศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,107 คน

ใช้ในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพ ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบการ นักธุรกิจ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ครูในโรงเรียน ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักศึกษาระดับอุดมศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,155 คน ใช้ในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพ ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนขั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพ ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวนทั้งสิ้น 37 ข้อ ดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 สังเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศ ประเทศนอร์เวย์ ประเทศสวีเดน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ และจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้พฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 41 ข้อ

1.2 ทำการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 41 ข้อ ทำให้ได้พฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 37 ข้อ โดยทุกข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

1.3 ตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น โดยนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 137 คน ซึ่งได้ค่า t-test แสดงอำนาจจำแนกมีค่าเท่ากับ 6.17-14.05 และได้ค่าความเชื่อมั่นรายฉบับ เท่ากับ .96

2. แบบสอบถามพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวนทั้งสิ้น 27 ข้อ ดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 สังเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับหลักการทางเศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจฐานความรู้ แนวทางการจัดการศึกษาของครูขั้นพื้นฐานในประเทศนอร์เวย์ ประเทศสวีเดน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ ได้พฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 33 ข้อ

2.2 ทำการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 33 ข้อ ทำให้ได้พฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 27 ข้อ โดยทุกข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.3 ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น โดยนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 101 คน ซึ่งได้ค่า t-test แสดงอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 7.24-13.83 และได้ค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามทั้งสองชุดในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ใช้ค่า IOC ในตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ค่า t-test ในการตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนก และใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ในการตรวจสอบความเชื่อมั่น

2. สถิติในการวิเคราะห์ผลการวิจัย

2.1 ใช้ค่า Correlation แบบเพียร์สัน และใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin ในการทดสอบความเหมาะสมของพฤติกรรมบ่งชี้ก่อนทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2.2 ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor analysis) ในการกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบและจัดกลุ่มพฤติกรรมบ่งชี้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนชั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลก่อนที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อทดสอบว่า ควรจะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลของพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 37 ตัวเข้าสู่การวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป ผลของการวิเคราะห์เป็นดังนี้

1.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของพฤติกรรมบ่งชี้ 37 ตัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 37 ตัว เหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

1.2 ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ .946 ซึ่งมีค่ามากกว่า .500 และเข้าใกล้ 1 และเมื่อใช้การทดสอบแบบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 92,904.45578 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 1,107 ชุด มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

1.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนฯ มีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ แต่ก่อนที่จะมีการนำเสนอรายละเอียดของทั้ง 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนชั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ทั้ง 37 ตัว ดังตารางที่ 1 และนำเสนอจำแนกตามรายองค์ประกอบพร้อมการตั้งชื่อองค์ประกอบในตารางที่ 2-6

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนชั้นพื้นฐานที่มีความเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ				
		1	2	3	4	5
1.	มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์	.781				
2.	มีความรู้และวิธีการจัดการความรู้ทางเศรษฐศาสตร์อย่างดี	.834				
3.	มีทักษะในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงหลักการทางเศรษฐศาสตร์กับตัวอย่างสถานการณ์จริงได้	.815				
4.	มีทักษะในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ สู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์	.802				

(ต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ				
		1	2	3	4	5
5.	มีทักษะในการบูรณาการความรู้ที่มีอยู่เดิม ความรู้ใหม่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิม	.698				
6.	มีทักษะการนำองค์ความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปสร้างสรรค์การบริการหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ	.759				
7.	มีทักษะในการเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์กับกิจกรรมในการประกอบอาชีพของผู้ปกครองและชุมชน	.792				
8.	มีทักษะในการวิเคราะห์แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์หรือการบริการให้ผู้ปกครอง และชุมชน	.770				
9.	มีทักษะในการวิเคราะห์การจัดลำดับชั้นการดำเนินงานที่ใช้เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่ตนสนใจ	.685				
10.	มีทักษะในการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้ผลิต และผู้ใช้แรงงานเพื่อนำไปหาแนวทางใหม่ในการให้บริการหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	.770				
11.	เชื่อว่าครอบครัวและชุมชนมีความสำคัญในการพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพให้กับตนเอง					.719
12.	เชื่อว่าการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายและปฏิบัติจริงเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความยั่งยืนแก่ตนเอง					.621
13.	เชื่อมั่นว่าหากคนไทยทุกคน เป็นพลเมืองคุณภาพจะทำให้ประเทศไทยมีฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและจะอยู่ได้อย่างยั่งยืน					.783
14.	เชื่อมั่นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่สามารถช่วยทำให้ทรัพยากรของประเทศอยู่อย่างยั่งยืน					.552
15.	มีความมั่นใจว่าทรัพยากรในชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาคหรือประเทศสามารถนำมาผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือลดต้นทุนการผลิตได้					.609
16.	มีความมั่นใจว่าทรัพยากรทุกอย่าง สามารถนำมาต่อยอดองค์ความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด					.527
17.	เป็นผู้มีจิตสาธารณะ เสียสละ และรับผิดชอบต่อสังคม				.409	
18.	มีความยินดี ภาคภูมิใจต่อความคิด ในผลงานความสำเร็จของทั้งตนเองและผู้อื่น			.424		
19.	เห็นว่าผลสำเร็จของชิ้นงานที่มีมูลค่าต้องผ่านการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ใช้ความรู้จากหลากหลายแหล่ง เป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมและสร้างความยั่งยืน			.489		

(ต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักในแต่ละองค์ประกอบ				
		1	2	3	4	5
20.	มุ่งพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกระบวนการทำงานในอาชีพที่ตนสนใจ			.512		
21.	ตั้งใจทดลองปฏิบัติงานที่ตนเองสนใจในสถานการณ์จริง			.628		
22.	เห็นความสำคัญของการปฏิเสธการให้บริการ กรณีมีความเสี่ยงในการบริการหรือสินค้าที่อาจไม่มีคุณภาพ			.654		
23.	ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้รับบริการที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพของตนในอนาคต			.683		
24.	มองเห็นกระบวนการให้ข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงว่ามีความสำคัญในการประกอบอาชีพทุกอาชีพ			.681		
25.	เห็นว่าการปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องความต้องการของผู้รับบริการ มีความสำคัญ แม้ว่าจะมีความยุ่งยากซับซ้อนอย่างไรก็ตาม			.686		
26.	เห็นความสำคัญของความรับผิดชอบในข้อผิดพลาดของตน		.485			
27.	ให้ความสำคัญกับการรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น				.536	
28.	ไม่ใช้พื้นฐานความต่างของแต่ละบุคคลตัดสินการมีปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกัน				.814	
29.	มีความอดทน ความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้เกิดคุณภาพและความพึงพอใจจากผู้อื่นเสมอ				.634	
30.	ให้ความสำคัญกับผลเสียที่เกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน และสังคมจากการกระทำของตน		.566			
31.	เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์ ความคิดแปลกใหม่ในการทำงานมีความสำคัญต่อการเพิ่มคุณค่าให้กับตนเอง				.513	
32.	ไม่นำการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้อื่นมาสร้างผลประโยชน์ใด ๆ ให้กับตนเอง				.699	
33.	มีชุดความคิดว่าสินค้าและบริการแต่ละประเภทไม่ได้มาง่าย ๆ				.270	
34.	ประเมินความจำเป็นและความคุ้มค่าก่อนตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือรับบริการ				.109	
35.	คำนึงถึงผลกระทบของสินค้าและบริการนั้น ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อ		.744			
36.	ไม่สนับสนุนสินค้าและบริการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต		.462			
37.	ใช้การเปรียบเทียบคุณภาพและราคาจากแหล่งอื่นก่อนตัดสินใจซื้อ		.716			

จากตารางพบว่า เมื่อนำพฤติกรรมบ่งชี้ ทั้ง 37 ตัว ไปวิเคราะห์และทำการสกัดองค์ประกอบ จากพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 37 ตัว ทำให้ได้องค์ประกอบหรือปัจจัยทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ โดยในองค์ประกอบที่ 1 มีพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 10 ตัว องค์ประกอบที่ 2 มีพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 7 ตัว องค์ประกอบที่ 3 มีพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 8 ตัว และองค์ประกอบที่ 4 จำนวน 6 ตัว และองค์ประกอบที่ 5 มีพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 6 ตัว

ตารางที่ 2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 1

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1.	มีความรู้และวิธีการจัดการความรู้ทางเศรษฐศาสตร์อย่างดี	.834
2.	มีทักษะในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงหลักการทางเศรษฐศาสตร์กับตัวอย่างสถานการณ์จริงได้	.815
3.	มีทักษะในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ สู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์	.802
4.	มีทักษะในการเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์กับกิจกรรมในการประกอบอาชีพของผู้ปกครองและชุมชน	.792
5.	มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์	.781
6.	มีทักษะในการวิเคราะห์แนวทางการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ หรือการบริการให้ผู้ปกครองและชุมชน	.770
7.	มีทักษะในการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้ผลิต และผู้ใช้แรงงานเพื่อนำไปหาแนวทางใหม่ในการให้บริการหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น	.770
8.	มีทักษะการนำองค์ความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปสร้างสรรค์การบริการหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ	.759
9.	มีทักษะในการบูรณาการความรู้ที่มีอยู่เดิม ความรู้ใหม่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิม	.698
10.	มีทักษะในการวิเคราะห์การจัดลำดับชั้นการดำเนินงานที่ใช้เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่ตนสนใจ	.685

ในองค์ประกอบที่ 1 มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 10 ตัว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .685-.834 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์เพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน**

ตารางที่ 3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 2

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1.	ประเมินความจำเป็นและความคุ้มค่าก่อนตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือรับบริการ	.827
2.	คำนึงถึงผลกระทบของสินค้าและบริการนั้น ๆ ก่อนตัดสินใจซื้อ	.744
3.	ใช้การเปรียบเทียบคุณภาพและราคาจากแหล่งอื่นก่อนตัดสินใจซื้อ	.716
4.	มีชุดความคิดว่าสินค้าและบริการแต่ละประเภทไม่ได้มาง่าย ๆ	.657
5.	ให้ความสำคัญกับผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน และสังคม จากการกระทำของตน	.566
6.	เห็นความสำคัญของความรับผิดชอบในข้อผิดพลาดของตน	.485
7.	ไม่สนับสนุนสินค้าและบริการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต	.462

ในองค์ประกอบที่ 2 มีพฤติกรรมบ่งชี้ 7 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .462-.827 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **ความลุ่มลึกการบริโภคสินค้าและการบริการอย่างชาญฉลาดเพื่อความยั่งยืน**

ตารางที่ 4 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 3

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1.	เห็นว่าการปรับกระบวนการทำงานให้สอดคล้องความต้องการของผู้รับบริการ มีความสำคัญ แม้ว่าจะมีความยุ่งยากซับซ้อนอย่างไรก็ตาม	.686
2.	ให้ความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้รับบริการที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพของตน ในอนาคต	.683
3.	มองเห็นกระบวนการให้ข้อคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงว่ามีความสำคัญในการประกอบอาชีพทุกอาชีพ	.681
4.	เห็นความสำคัญของการปฏิเสธการให้บริการ กรณีมีความเสี่ยงในการบริการหรือสินค้าที่อาจไม่มีคุณภาพ	.654
5.	ตั้งใจทดลองปฏิบัติงานที่ตนเองสนใจในสถานการณ์จริง	.628
6.	มุ่งพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกระบวนการทำงานในอาชีพที่ตนสนใจ	.512
7.	เห็นว่าผลสำเร็จของชิ้นงานที่มีมูลค่าต้องผ่านการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ใช้ความรู้จากหลากหลายแหล่ง เป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมและสร้างความยั่งยืน	.489
8.	มีความยินดี ภาคภูมิใจต่อความคิด ในผลงานความสำเร็จของทั้งตนเองและผู้อื่น	.424

ในองค์ประกอบที่ 3 มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 8 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .424-.686 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **ความมุ่งมั่นในการใช้ศักยภาพของตนเองและผู้อื่นสู่การพัฒนาระบวนการทำงานบนฐานเศรษฐกิจฐานความรู้**

ตารางที่ 5 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 4

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1.	ไม่ใช่พื้นฐานความต่างของแต่ละบุคคลตัดสินการมีปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกัน	.814
2.	ไม่นำการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้อื่นมาสร้างผลประโยชน์ใด ๆ ให้กับตนเอง	.699
3.	มีความอดทน ความตั้งใจในการทำงานเพื่อให้เกิดคุณภาพและความพึงพอใจจากผู้อื่นเสมอ	.634
4.	เห็นว่าการรักษาความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นหรือของผู้รับบริการมีความสำคัญ	.536
5.	เห็นว่าคุณคิดสร้างสรรค์ ความคิดแปลกใหม่ในการทำงาน มีความสำคัญต่อการเพิ่มคุณค่าให้กับตนเอง	.513
6.	เป็นผู้มีจิตสาธารณะ เสียสละ และรับผิดชอบต่อสังคม	.409

ในองค์ประกอบที่ 4 มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 6 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .409-.814 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **สำนึกแห่งความเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ยั่งยืน**

ตารางที่ 6 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 5

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1.	เชื่อมั่นว่าหากคนไทยทุกคน เป็นพลเมืองคุณภาพจะทำให้ประเทศไทยมีฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและจะอยู่ได้ยั่งยืน	.783
2.	เชื่อว่าครอบครัวและชุมชนมีความสำคัญในการพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพให้กับตนเอง	.719
3.	เชื่อว่าการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายและปฏิบัติจริงเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความยั่งยืนแก่ตนเอง	.621
4.	มีความมั่นใจว่าทรัพยากรในชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาคหรือประเทศ สามารถนำมาผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือลดต้นทุนการผลิตได้	.609
5.	เชื่อมั่นว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่สามารถช่วยทำให้ทรัพยากรของประเทศอยู่อย่างยั่งยืน	.552
6.	มีความมั่นใจว่าทรัพยากรทุกอย่าง สามารถนำมาต่อยอดองค์ความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด	.527

ในองค์ประกอบที่ 5 มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 6 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .527-.783 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **ความมั่นใจต่อการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้จะนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ**

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพ ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของพฤติกรรมบ่งชี้ 27 ตัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 27 ตัว เหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

2.2 ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเท่ากับ .970 ซึ่งมีค่ามากกว่า .500 และเข้าใกล้ 1 และเมื่อใช้การทดสอบแบบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 38,017.193 ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 นั่นคือ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 1,155 ชุด มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูฯ มีทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ แต่ก่อนหน้าจะมีการนำเสนอรายละเอียดของทั้ง 3 องค์ประกอบ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูทั้ง 27 ตัว เป็นดังตารางที่ 7 และนำเสนอจำแนกตามรายองค์ประกอบพร้อมการตั้งชื่อองค์ประกอบในตารางที่ 8-10 ต่อไป

ตารางที่ 7 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบ		
		1	2	3
1.	รู้และเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางด้านเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจ			.759
2.	รู้และเข้าใจคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยตรง			.758
3.	รู้และเข้าใจแนวคิดและความสำคัญของเศรษฐกิจฐานความรู้			.765
4.	สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ			.730
5.	สามารถวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นรอบตัวจากการขาดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐศาสตร์			.733
6.	มีทักษะในการเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์สู่สถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม			.684
7.	มีทักษะในการนำธุรกิจสมัยใหม่มาบูรณาการกับอาชีพในชุมชนได้			.607
8.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้อื่น เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้	.717		
9.	เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้		.620	
10.	สามารถให้คำแนะนำกับผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ได้ชิ้นงานทางเศรษฐศาสตร์	.729		

(ต่อ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบ		
		1	2	3
11.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าแก่สินค้าหรือบริการของชุมชน	.770		
12.	มีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของหลักการทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้บริบทในชีวิตประจำวันเป็นฐานในการออกแบบ	.728		
13.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับสมรรถนะการเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	.775		
14.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในทุกๆระดับ	.746		
15.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดเชิงระบบเกี่ยวหลักการทางเศรษฐศาสตร์	.760		
16.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการผลิตกับความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ	.793		
17.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยตั้งประเด็นในศาสตร์วิชาที่สอนให้เชื่อมโยงกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์	.740		
18.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจโลกซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจไทย	.746		
19.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนหาแนวทางในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ	.736		
20.	เชื่อมั่นว่าการพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองคุณภาพเป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้ประเทศไทย		.718	
21.	เห็นคุณค่าของเศรษฐศาสตร์ที่สามารถนำมาออกแบบการเรียนรู้ที่บูรณาการได้ทุกสาระวิชา		.691	
22.	เห็นความสำคัญของครอบครัว ชุมชน ว่ามีส่วนในการพัฒนาความเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ให้กับผู้เรียน		.758	
23.	เห็นความสำคัญว่าการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ของผู้เรียนคือพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความยั่งยืน		.793	
24.	เปิดใจยอมรับมุมมองทางด้านอาชีพ ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน		.871	

(ต่อ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักแต่ละองค์ประกอบ		
		1	2	3
25.	เปิดใจรับศาสตร์อื่นที่ตนไม่เชี่ยวชาญว่ามีความสำคัญต่ออาชีพในอนาคตของผู้เรียน		.828	
26.	เห็นความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนว่าสามารถทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ที่สูงขึ้น		.830	
27.	เชื่อว่าความรู้ที่มีอยู่ในห้องเรียนสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรในชุมชนและสร้างรายได้ที่สูงขึ้นให้กับผู้เรียนและชุมชนได้		.766	

จากตารางพบว่า เมื่อนำพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 27 ตัว ไปวิเคราะห์และทำการสกัดองค์ประกอบจากพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 27 ตัว ทำให้ได้องค์ประกอบหรือปัจจัยทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ โดยในองค์ประกอบที่ 1 มีพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 11 ตัว องค์ประกอบที่ 2 มีพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 9 ตัว และองค์ประกอบที่ 3 มีพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 7 ตัว

ตารางที่ 8 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 1

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการผลิตกับความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ	.793
2.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับสมรรถนะการเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	.775
3.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าแก่สินค้าหรือบริการของชุมชน	.770
4.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดเชิงระบบเกี่ยวหลักการทางเศรษฐศาสตร์	.760
5.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในทุกระดับ	.746
6.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจโลกซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจไทย	.746
7.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยตั้งประเด็นในศาสตร์วิชาที่สอนให้เชื่อมโยงกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์	.740

(ต่อ)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
8.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนหาแนวทางในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ	.736
9.	สามารถให้คำแนะนำกับผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ได้ชิ้นงานทางเศรษฐศาสตร์	.729
10.	มีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของหลักการทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้บริบทในชีวิตประจำวันเป็นฐานในการออกแบบ	.728
11.	มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งเรียนรู้อื่นเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้	.717

ในองค์ประกอบที่ 1 มีพฤติกรรมบ่งชี้ 11 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .717-.793 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

ตารางที่ 9 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 2

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ
1.	เปิดใจยอมรับมุมมองทางด้านอาชีพตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	.871
2.	เห็นความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนว่าสามารถทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ที่สูงขึ้น	.830
3.	เปิดใจรับศาสตร์อื่นที่ตนไม่เชี่ยวชาญว่ามีความสำคัญต่ออาชีพในอนาคตของผู้เรียน	.828
4.	เห็นความสำคัญว่าการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ของผู้เรียนคือพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความยั่งยืน	.793
5.	เชื่อว่าความรู้ที่มีอยู่ในห้องเรียนสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรในชุมชนและสร้างรายได้ที่สูงขึ้นให้กับผู้เรียนและชุมชนได้	.766
6.	เห็นความสำคัญของครอบครัว ชุมชน ว่ามีส่วนในการพัฒนาความเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ให้กับผู้เรียน	.758
7.	เชื่อมั่นว่าการพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองคุณภาพเป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้ประเทศไทย	.718
8.	เห็นคุณค่าของเศรษฐศาสตร์ที่สามารถนำมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการได้ทุกสาระวิชา	.691
9.	เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้	.620

ในองค์ประกอบที่ 2 มีพฤติกรรมบ่งชี้ 9 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .620 - .871 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า การใช้กรอบคิดแบบเติบโตในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

ตารางที่ 10 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 3

ข้อ	พฤติกรรมบ่งชี้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1.	รู้และเข้าใจแนวคิดและความสำคัญของเศรษฐกิจฐานความรู้	.765
2.	รู้และเข้าใจแนวคิดพื้นฐานทางด้านเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจ	.759
3.	รู้และเข้าใจคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยตรง	.758
4.	สามารถวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นรอบตัวจากการขาดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐศาสตร์	.733
5.	สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ	.730
6.	มีทักษะในการเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์สู่สถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม	.684
7.	มีทักษะในการนำธุรกิจสมัยใหม่มาบูรณาการกับอาชีพในชุมชนได้	.607

ในองค์ประกอบที่ 3 มีพฤติกรรมบ่งชี้ 7 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .607-.765 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความรอบรู้และเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจให้ผู้เรียนรู้เท่าทันโลกแห่งความจริง

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนฯ มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์เพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (2) ความรู้กลุ่มหลักการบริโภคสินค้าและบริการอย่างชาญฉลาดเพื่อความยั่งยืน (3) ความมุ่งมั่นในการใช้ศักยภาพของตนและผู้อื่นสู่การพัฒนาระบบการทำงานบนฐานเศรษฐกิจฐานความรู้ (4) สำนักแห่งความเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ยั่งยืน และ(5) ความมั่นใจต่อการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้จะนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ทุกองค์ประกอบล้วนแสดงถึงการมีสมรรถนะตามที่ Parry (1997) กล่าวว่า สมรรถนะ เป็นความเกี่ยวข้องกันใน 3 ส่วนคือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attributes) โดย Parry เชื่อว่าองค์ประกอบทั้งหมดมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ สอดคล้องกับ Huber (2000) ที่กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการกระทำได้สำเร็จ ผู้ที่สามารถแก้ปัญหาด้านใดด้านหนึ่งได้สำเร็จ แสดงว่ามีสมรรถนะในด้านนั้น และสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ เทียน ทองแก้ว (2550) ดนัย เทียนพุ่ม (2550) อารังศักดิ์ คงคาสวัสดิ์ (2550) และ ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2549) ที่กล่าวถึงลักษณะสมรรถนะไปในทิศทางเดียวกันว่า เป็นการบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณลักษณะส่วนบุคคลที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จ หรือมีประสิทธิภาพสูงสุด มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่า

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบจะพบว่า ในองค์ประกอบที่ 1 (ความฉลาดรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์เพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน) ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 10 ตัว โดยมีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบระหว่าง .685-.834 องค์ประกอบที่ 2 (ความลุ่มลึกการบริโภคสินค้าและการบริการอย่างชาญฉลาดเพื่อความยั่งยืน) มีพฤติกรรมบ่งชี้ 7 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .462-.827 องค์ประกอบที่ 3 (ความมุ่งมั่นในการใช้ศักยภาพของตนและผู้อื่นสู่การพัฒนากระบวนการทำงานบนฐานเศรษฐกิจฐานความรู้) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 8 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .424-.686 องค์ประกอบที่ 4 (สำนักแห่งความเป็นพลเมืองเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ยั่งยืน) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 6 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .409-.814 องค์ประกอบที่ 5 (ความมั่นใจต่อการใช้เศรษฐกิจฐานความรู้จะนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ) มีพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งสิ้น 6 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .527-.783 จากค่าน้ำหนักองค์ประกอบเหล่านี้จะพบว่ามีความสูงมาก โดยมีค่าระหว่าง .424-.834 เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ในกระบวนการได้มาของพฤติกรรมบ่งชี้ ล้วนได้มาจากการสังเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ความเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศนอร์เวย์ ประเทศสวีเดน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ และจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นอกจากนี้ยังทำการตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น โดยนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 137 คน ซึ่งได้ค่า t-test แสดงอำนาจจำแนก มีค่าระหว่าง 6.17-14.05 และได้ค่าความเชื่อมั่นรายฉบับ เท่ากับ .96 ซึ่งกระบวนการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมบ่งชี้ ตลอดจนการหาคุณภาพเครื่องมือเหล่านี้ จึงทำให้เมื่อนำไปคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบจึงสูงมากตามมาด้วย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรอย่างยิ่งที่จะนำพฤติกรรมบ่งชี้เหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียน ตลอดจนการออกแบบหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะนำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุผลตามแผนการปฏิรูปการศึกษา ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2561) ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ การต่อยอดอดีต การปรับปรุงปัจจุบัน และการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต เป็นการเพิ่มศักยภาพของคนไทยในการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด โดยมีรายละเอียดของสิ่งที่ควรมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเกษตรสร้างมูลค่า ด้านอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ด้านโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโยงโลก ด้านสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว และด้านพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ต่อไป

2. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครูฯ มี 3 องค์ประกอบ คือ (1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (2) การใช้กรอบคิดแบบเติบโตในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และ (3) ความรอบรู้และเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจให้ผู้เรียนรู้เท่าทันโลกแห่งความจริง สอดคล้องกับแนวคิดของศิริรัตน์ จำปีเรือง และอมรรัตน์ วัฒนธรร (2553) และปทุมรัตน์ จงคุณหาญ และคณะ (2548) ที่เห็นพ้องกันว่าควรมีการพัฒนาคนให้เกิดความรู้ด้านต่าง ๆ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลกปัจจุบัน และสามารถดำรงชีวิตในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งในการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ คือ การเตรียมคนไทยสู่การเป็นพลเมืองแห่งสังคมข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ การพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองในสังคมแห่งการเรียนรู้ การปรับระบบกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีการบูรณาการระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม เพื่อสังเคราะห์เป็นนวัตกรรมด้านต่าง ๆ การออกแบบหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาคน

ในเชิงของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ด้านเทคโนโลยี และการปรับการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการออกแบบให้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ จะพบว่าในองค์ประกอบที่ 1 (การออกแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้) ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ 11 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .717-.793 องค์ประกอบที่ 2 (การใช้กรอบคิดแบบเติบโตในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้) พฤติกรรมบ่งชี้ 9 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .620-.871 องค์ประกอบที่ 3 (ความรอบรู้และเชื่อมโยงหลักเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจให้ผู้เรียนรู้เท่าทันโลกแห่งความจริง) มีพฤติกรรมบ่งชี้ 7 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .607-.765 จากค่าน้ำหนักองค์ประกอบเหล่านี้ จะพบว่ามีค่าสูงมาก โดยมีค่าระหว่าง .607-.871 เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะในกระบวนการของการได้มาของพฤติกรรมบ่งชี้ล้วนได้มาจากการสังเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครู ในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐศาสตร์ เศรษฐกิจฐานความรู้ แนวทางการจัดการศึกษาของครูชั้นพื้นฐาน ในประเทศนอร์เวย์ ประเทศสวีเดน ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลีใต้ ทำการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำไปทำการตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น โดยนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 101 คน ซึ่งได้ค่า t-test แสดงอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 7.24-13.83 และได้ค่าความเชื่อมั่นรายฉบับเท่ากับ .98 ซึ่งกระบวนการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมบ่งชี้ ตลอดจนการหาคุณภาพเครื่องมือเหล่านี้ ทำให้เมื่อนำไปคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบจึงมีค่าน้ำหนักสูงมากตามมาด้วย แสดงว่าการได้มาของพฤติกรรมบ่งชี้และการรวมกลุ่มพฤติกรรมบ่งชี้ที่กลายเป็นองค์ประกอบใหม่นี้ มีความน่าเชื่อถือและควรนำไปออกแบบหลักสูตรในการพัฒนาครู ซึ่งจะนำไปสู่จัดการศึกษาเพื่อการบรรลุผลตามแผนการปฏิรูปการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ ศิริรัตน์ จำปี เรือง และอมรรัตน์ วัฒนาร (2553) และปทุมรัตน์ จงคุณหาญ และคณะ (2548) ที่เห็นว่า ครูควรมีการพัฒนาคนให้เกิดความรู้ด้านต่าง ๆ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลกปัจจุบัน และสามารถดำรงชีวิตในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งในการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ คือ การเตรียมคนไทยสู่การเป็นพลเมืองแห่งสังคมข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ การพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองในสังคมแห่งการเรียนรู้ ปรับระบบกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีการบูรณาการระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม เพื่อสังเคราะห์เป็นนวัตกรรมด้านต่าง ๆ ออกแบบหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาคนในเชิงของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ด้านเทคโนโลยีและการปรับการเรียนให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการออกแบบให้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับความเห็นของ กาญจนา รอดแก้ว และคณะ (2563) ที่ให้มุมมองถึงปัจจัยในการพัฒนาระบบฐานเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน คือ สภาพแวดล้อมภายนอกของชุมชน ปัจจัยภายในชุมชน กระบวนการด้านการดำเนินงาน และผลผลิตที่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกและชุมชนในการเตรียมพลเมืองสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ และหากผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำเอาทั้งสมรรถนะครูและผู้เรียนเป็นฐานในการพัฒนาทั้งสองกลุ่มแล้ว จะทำให้นโยบายในการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศไทยตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2561) สามารถขับเคลื่อนไปได้จริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเกษตรสร้างมูลค่าด้านอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ด้านโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโยงโลก

ด้านสร้างความหลากหลาย ด้านการท่องเที่ยว และด้านพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ และจะทำให้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีนี้ บรรลุในปี พ.ศ. 2580 ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำพฤติกรรมบ่งชี้และองค์ประกอบสมรรถนะผู้เรียนชั้นพื้นฐานที่มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ไปออกแบบหลักสูตรการพัฒนาผู้เรียนฯ แล้วนำไปผ่านการทดลองใช้ว่ามีคุณภาพดีหรือไม่ สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพ และหากคุณภาพดีสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ ก็ควรมีการขยายผลการใช้ต่อไป

2. ควรมีการนำพฤติกรรมบ่งชี้ สมรรถนะครูในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ไปสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพ ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ฯ แล้วนำไปผ่านการทดลองใช้ว่ามีคุณภาพดีหรือไม่ สามารถทำให้ผู้สอนมีสมรรถนะในการสอนให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองคุณภาพ และหากคุณภาพดี สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ ก็ควรมีการขยายผลการใช้ต่อไป

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรออกนโยบายในการพัฒนาครู นักศึกษาครู และนักเรียน ให้มีความเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยใช้พฤติกรรมบ่งชี้และองค์ประกอบสมรรถนะเป็นฐานในการพัฒนาเพื่อเตรียมพลเมืองคุณภาพตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ฯ โดยใช้พฤติกรรมบ่งชี้และองค์ประกอบสมรรถนะผู้เรียนชั้นพื้นฐานที่ค้นพบจากงานวิจัยเรื่องนี้เป็นฐานในการออกแบบ

2. ควรมีการทำวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดลักษณะการเป็นพลเมืองคุณภาพ ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ฯ โดยใช้พฤติกรรมบ่งชี้และองค์ประกอบสมรรถนะครูฯ ที่ค้นพบจากงานวิจัยเรื่องนี้เป็นฐานในการออกแบบ

3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

ในการดำเนินงานครั้งนี้ ขอขอบพระคุณการสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2566 ขอบคุณอย่างมากสำหรับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ทั้งการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะผู้เรียนและพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะครู

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา รอดแก้ว ภูซงค์ เสนานุช และ รณรงค์ จันโต. (2563). *การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน* (รายงานการวิจัย). สถาบันพระปกเกล้า.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). *คนเก่งสร้างได้ อารยโมเดลสมรรถนะ KSL31220*. ซักเซสมิเดีย.
- दनัย เทียนพุ่ม. (2550). *ความสามารถในทรรคนะ ดร. ดนัย เทียนพุ่ม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). เอ.อาร์. อินฟอร์เมชัน แอนด์ พับลิเคชัน.
- เทื่อน ทองแก้ว. (2550). *สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธำรงค์ศักดิ์ คงคาสวัสดิ์. (2550). *Competency ภาคปฏิบัติ เขาทำกันอย่างไร?* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ปทุมรัตน์ จงคณูหาญ ดวงใจ ต้นติวัฒน์นกุล ธีระยุทธ จิระพจนการณ ศิริวรรณ ศรีวรกุล และ อรัญญา จงคณูหาญ. (2548). *การเตรียมพลเมืองสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้. วารสารการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 25(2), 205–223.*
- ปิยะชัย จันทร์วงศ์ไพศาล. (2549). *การค้นหาและวิเคราะห์เจาะลึก Competency ภาคปฏิบัติ*. เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- พจนานุกรมลองดู. (2566, 31 สิงหาคม). *เศรษฐกิจฐานความรู้*. <https://dict.longdo.com/search/เศรษฐกิจฐานความรู้>
- เลิศพร อุดมพงษ์. (2558). *การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Civic/Citizenship Education) ในการส่งเสริมบทบาทของภาคพลเมืองในการเมืองระบบตัวแทน: แนวทางที่ยั่งยืนผ่านประสบการณ์จากต่างประเทศ* (รายงานการวิจัย). สถาบันพระปกเกล้า.
- ศิริรัตน์ จำปีเรือง และ อมรรัตน์ วัฒนธรร. (2553). *ความรู้ที่จำเป็นของคนยุคเศรษฐกิจฐานความรู้. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 12(1), 165–171.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานผลการวิจัยและพัฒนารอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักราชบัณฑิตยสภา. (2562). *ทำไมจึงต้องสร้างความฉลาดรู้: ศึกษาจากปรากฏการณ์และทำนายอนาคต*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2561, 13 ตุลาคม). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1–71.
- Drucker, P. F. (1993). *The post-capitalist society*. Harper Collins.
- Huber, D. (2000). *Leadership and nursing care management* (2nd ed.). W.B. Saunders.
- Parry, S. B. (1997). *Evaluating the impact of training*. American Society for Training and Development.